

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ, સાબરકાંઠા અને  
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, ઇડર

સ્કૂલ ઓફ એક્સલન્સ- સાબરકાંઠા જિલ્લો

FLN માર્ગદર્શિકા

સંપાદન

ટીમ સાબરકાંઠા

“ લક્ષ્ય તક પહુંચે બિના પથ મેં પથિક વિશ્રામ કૈસા ?”

## પ્રસ્તાવના

ગુજરાત સરકારનો શિક્ષણ ક્ષેત્રનો સૌથી બહુઆયામી પ્રકલ્પ એટલે 'સ્કૂલ ઓફ એકસલન્સ'. શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં આવનારા સમયમાં જે અભૂતપૂર્વ બદલાવ આવનાર છે, તેનું એક બિંદુ સ્કૂલ ઓફ એકસલન્સ બનનાર છે તેનાથી આપ સહુ વિદિત છે.

સ્કૂલ ઓફ એકસલન્સ કાર્યક્રમમાં અનેક આયામો સિદ્ધ કરવાના થશે. શાળા ભૌતિક રીતે સુજ્જ થાય, તો સાથો સાથ શાળા ગુણવત્તાના તમામ માપદંડો સિદ્ધ કરે તે પણ એટલું જ અપેક્ષિત છે. શાળાનું પ્રત્યેક બાળક FLN (ફાઉન્ડેશનલ લીટરસી અને ન્યુમરસી- પાયાનું વાંચન ,લેખન અને ગણન) માં ધોરણ આધારિત અપેક્ષિત સિદ્ધી હાંસલ કરે તે અત્યંત જરૂરી છે.

આપને અહીં આપવામાં આવેલ આ માર્ગદર્શિકા વિશે કેટલીક બાબતો જાણીએ.....

- આ માર્ગદર્શિકા સાબરકાંઠા જિલ્લામાં સમાન રીતે FLN કાર્યક્રમ ચાલે તે માટે તૈયાર કરવામાં આવી છે.
- FLN ના ન્યુનતમ માપદંડો આધારિત પ્રત્યેક બાળકનો ચોક્કસ ટ્રેક રેકર્ડ રાખી શકાય તે હેતુ અહીં વિગતો મૂકવામાં આવેલ છે.
- જ્યારે પણ ડેટા આપવાનો થાય ત્યારે, ખૂબ ઓછા સમયમાં વિકાસાત્મક ડેટા આપી શકાય તેવી રીતે આ માર્ગદર્શિકામાં પત્રકો તૈયાર કરવામાં આવેલ છે.
- પ્રત્યેક વિદ્યાર્થી હાલ FLNના કયા સ્તરે છે તે કોઈપણ તબક્કે વર્ગ શિક્ષક પોતે અને શાળાના આચાર્ય કે મોનીટરીંગ કરતાં તમામ જાણી શકશે તથા તેના માટે અનુકાર્ય કે અનુવર્તી કાર્ય કરી શકશે.

આશા છે, આ માર્ગદર્શિકા FLN સંદર્ભે આપે કરેલ કાર્યમાં વધુ સજ્જતા પ્રદાન કરશે.

આ માર્ગદર્શિકા તૈયાર કરવામાં આપણા જિલ્લાના તાલુકા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રીઓ, કેળવણી નિરીક્ષકશ્રીઓ, ડાયટ ઇડરના લેકચરરશ્રીઓ તથા બીઆરસી અને સીઆરસી. કો. ઓર્ડીનેટરશ્રીઓ અને તજજ્ઞ શિક્ષકશ્રીઓનું માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થયું છે, તે સહુનો આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ.

ટીમ સાબરકાંઠા

- પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન -

શ્રી હર્ષદભાઈ ચૌધરી  
જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણાધિકારીશ્રી,  
જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ સાબરકાંઠા.

શ્રી કે.ટી.પોરણીયા  
પ્રાચાર્યશ્રી,  
જિલ્લા શિક્ષણ અને તાલીમ ભવન, ઇડર

- શુભેચ્છા અને આશીર્વાચન -

શ્રી રમીલાબેન પટેલ  
ચેરમેન શ્રી, જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ સાબરકાંઠા.

- સંપાદન -

ટીમ સાબરકાંઠા

## અનુક્રમણિકા

| ક્રમ |   | પાન નંબર |
|------|---|----------|
| ૧    | માર્ગદર્શિકાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?               | ૪- ૭     |
| ૨    | ગુજરાતી વાંચન અને લેખનબિંદુઓ                        | ૮- ૩૮    |
| ૩    | વાંચન અર્થગ્રહણ માટેનું માર્ગદર્શન                  | ૩૯-૪૧    |
| ૪    | વાંચન ઝડપ વધારવા માટેનું માર્ગદર્શન                 | ૪૨-૪૩    |
| ૫    | ડેટા પત્રકને આધારે ટકા અને સરાસરી કેવી રીતે કાઢશો ? | ૪૪       |
| ૬    | ગણિત અધ્યયન બિંદુઓ                                  | ૪૫-૫૩    |
| ૭    | ગુજરાતી વાંચન અને લેખન ડેટા પત્રક                   | ૫૪-૫૫    |
| ૮    | ગણિત ડેટા પત્રક                                     | ૫૬       |
|      |   |          |

## ૧. માર્ગદર્શિકાનો ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો ?

શાળાના ગુજરાતી શિક્ષક માટે.....

- સૌથી પ્રથમ ગુજરાતી અને ગણિતના ડેટા પત્રકોની ધોરણ ૨ થી ૮ સુધીના શાળાના વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા મુજબ પત્રકોની કોપી મેળવો.
- દરેક વિદ્યાર્થીઓના નામ લખો.
- ગુજરાતીમાં વાંચન અને લેખન માટે આપવામાં આવેલ એક જ સાહિત્યનો ઉપયોગ કરવાનો છે.
- ગુજરાતી વાંચનના બેઝલાઈન માટે પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીને વ્યક્તિગત પાસે બોલાવી અહીં આપવામાં આવેલ ૨૦ જેટલી વાંચન ફેમ પૈકી પ્રત્યેક વાંચન ફેમમાંથી કોઈપણ પાંચ આઈટમ(શબ્દો/વાક્યો કે ફકરો) પસંદ કરો.તેને વ્યક્તિગત વાંચન કરાવો.
- વિદ્યાર્થી પ્રત્યેક ફેમમાંથી જેટલું વાંચી શકે છે તે પ્રમાણે ડેટા પત્રકના દરેક ખાનામાં પાંચમાંથી યોગ્ય ગુણ મૂકો. દા.ત. તમે ફેમ એકમાંથી પાંચ શબ્દો વિદ્યાર્થીને પૂછ્યા છે. તે પૈકી વિદ્યાર્થી માત્ર ૩ જ શબ્દો વાંચી શકે તો ફેમ એકના ખાનામાં ૩ ગુણ મૂકો.( કેટલાંક વિદ્યાર્થીઓ પહેલેથી જ વાંચન ક્ષમતા ધરાવે છે તો તેમને વ્યક્તિગત બોલાવીને વંચાવ્યા વગર જ ડેટા પત્રકમાં જરૂરી ગુણ મૂકવા સલાહ છે, જેથી સમયની બચત થાય.)
- વિદ્યાર્થીના વ્યક્તિગત મૂલ્યાંકન દરમ્યાન એ જે સ્તરેથી આગળ વાંચી શકતો નથી, તે સ્તરેથી આગળ તેને શીખવવાનું બાકી રહે છે.
- આમ, પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીનું પ્રત્યેક ફેમને આધારે તે હાલ કયા સ્તર સુધીનું વાંચન કરી શકે છે તે સુનિશ્ચિત કરો.
- ત્યારબાદ દરરોજ તમને અનુકૂળ હોય તે સમયે આપેલ વાંચન ફેમને આધારે વિદ્યાર્થીઓને વાંચન અનુભવો પૂરા પાડવા. મુખરવાંચન કરાવો. આ માટે તમે પાઠ્યપુસ્તકો અને અન્ય વાંચન સામગ્રીનો પણ આધાર લઈ શકશો.
- વિદ્યાર્થી જેમ જેમ મહાવરાના અંતે શીખી રહ્યો છે, તે મુજબ ડેટા પત્રકમાં પ્રત્યેક ફેમના ગુણમાં અપડેટ કરતાં રહો.
- ગુજરાતી લેખનના બેઝલાઈન માટે પ્રત્યેક વિદ્યાર્થીને અહીં આપવામાં આવેલ ૨૦ જેટલી વાંચન ફેમ પૈકી પ્રત્યેક લેખન ફેમમાંથી કોઈપણ પાંચ આઈટમ(શબ્દો/વાક્યો કે ફકરો) પસંદ કરો.તેને તમે સમૂહમાં શ્રુતલેખન કરાવો.

- તમામ લેખન ફેમનું લેખન થઈ જાય પછી તે કાગળ પરત મેળવી વિદ્યાર્થીએ પ્રત્યેક ફેમમાં શું પ્રતિચાર આપ્યો તે તપાસીને કુલ પાંચ ગુણમાંથી યોગ્ય ગુણ આપો. દા.ત. તમે ફેમ એકમાંથી પાંચ શબ્દો વિદ્યાર્થીને લખાવ્યા છે. તે પૈકી વિદ્યાર્થી માત્ર ૩ જ શબ્દો લખી શકે તો ફેમ એકના ખાનામાં ૩ ગુણ મૂકો.
- આમ, જેમ વાંચનમાં દરેક બાળકની ફેમદીઠ વાંચન સિદ્ધી ડેટા પત્રકમાં નોંધી હતી, તેવી જ રીતે લેખન સંદર્ભે પણ પ્રત્યેક ફેમનો ડેટા, ડેટા પત્રકમાં પાંચમાંથી યોગ્ય ગુણ આપી નોંધો.
- વિદ્યાર્થી જે સ્તરેથી આગળ શ્રુતલેખન લખી શકતો નથી, તે સ્તરેથી આગળ તેને શ્રુતલેખનમાં શીખવવાનું બાકી રહે છે.
- તે માટે દરરોજ નિયમિત રીતે તમે તપાસી શકો એટલી માત્રમાં જ શબ્દો, વાક્યો કે ફકરાનું શ્રુતલેખન કાર્ય કરાવો. તેનું તુરંત ઉપચાર કરો.
- વિદ્યાર્થીની જેમ જેમ શ્રુતલેખનમાં પ્રગતિ થાય છે તેમ તેમ ડેટા પત્રક અપડેટ કરતાં રહો.
- જેમ જેમ વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ FLNની નિયત ફેમ કે તેને અનુરૂપ સારી રીતે વાંચન અને લેખન સિદ્ધ કરી દે તે પછી તે વિદ્યાર્થીઓને FLN સિદ્ધ ન કરેલ વિદ્યાર્થીઓની યાદીમાંથી દૂર કરો.
- જે વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી FLNની તમામ ફેમ સિદ્ધ કરી લે છે તેમની વાંચન ઝડપ વધે તથા તેઓ અર્થગ્રહણ યુક્ત વાંચન કરે તે માટેની પ્રવૃત્તિઓ કરવી.

શાળાના ગણિત શિક્ષક માટે.....

- ગણિતમાં સંખ્યાજ્ઞાન, સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર જેવાં અધ્યયન બિંદુઓને આ માર્ગદર્શિકામાં સમાવેલ છે.
- બેઝલાઈન માટે જે તે ધોરણ માટે અલગ અલગ સ્તરની ગણિત ફેમ પસંદ કરવાની રહેશે.
- પ્રત્યેક અધ્યયન ક્ષેત્રમાં વિવિધ ચાર સ્તર આપેલ છે. જેમાં પાંચ ઉદાહરણ બેઝલાઈન માટે મૂકેલ છે.
- બેઝલાઈનમાં પ્રત્યેક સાચાં ઉદાહરણનો એક ગુણ આપવાનો રહેશે.
- જો સંખ્યાજ્ઞાનના અધ્યયનબિંદુમાં વિદ્યાર્થી આપેલ પાંચેય ઉદાહરણના સાચા જવાબ આપે છે તો તેની સંખ્યા જ્ઞાનની તે અધ્યયન નિષ્પત્તિ સિદ્ધ થઈ તેમ ગણવાનું રહેશે. જો પાંચથી ઓછા જવાબ આપે છે તો તેને તેટલાં ઉદાહરણ માટે ઉપચારકાર્ય કરાવવાનું રહે છે.
- ગણિત FLN સંભાળનાર શિક્ષકે પ્રત્યેક દિવસે નિશ્ચિત સમયે જે જે વિદ્યાર્થીઓ જે જે અધ્યયનબિંદુના જે સ્તરે ક્યાશ ધરાવે છે તેના અધ્યયન મહાવરા પૂરા પાડવા.

- ગણિતમાં ધોરણ મુજબ અહીં નમૂના માત્ર માટે ઉદાહરણ આપવામાં આવેલ છે. વિદ્યાર્થીઓને વિશેષ મહાવરા માટે તેના જેવાં અન્ય ઉદાહરણો દરરોજના કાર્ય દરમ્યાન તમારે જાતે લખાવવાના રહેશે.
- જેમ જેમ વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ FLNની નિયત ફેમ કે તેને અનુરૂપ ગણન સારી રીતે સિદ્ધ કરી દે તે પછી તે વિદ્યાર્થીઓને FLN સિદ્ધ ન કરેલ વિદ્યાર્થીઓની યાદીમાંથી દૂર કરો.
- જે વિદ્યાર્થીઓ ગણિતની FLNની તમામ સિદ્ધિઓ હાંસલ કરે છે તેમને વ્યવહારુ કોચડા તથા ગણન ઝડપ વધે તેની પ્રવૃત્તિઓ કરાવવી.

શાળાના આચાર્ય માટે.....

- પ્રત્યેક વર્ગને જરૂરી હોય તેટલી ફેમ અને ડેટા પત્રકની કોપી પૂરી પાડવી.
- બેઝલાઈન ખૂબ ચોકસાઈથી થાય તે સુનિશ્ચિત કરવાનું રહેશે.
- બેઝલાઈનના ડેટા પત્રકની કોપી શિક્ષક પાસેથી મેળવી તેની ઝેરોક્સ આપની ફાઈલમાં રાખો.
- બેઝલાઈનને આધારે દર સપ્તાહે પ્રત્યેક શિક્ષક જોડે કેટલો વિકાસ થયો તેની સમીક્ષાત્મક બેઠક કરો. તમારી પાસેની કોપીમાં અપડેટ કરતાં રહો.
- સમયાંતરે વર્ગમુલાકાત લઈ શિક્ષકશ્રી દ્વારા આપવામાં આવેલ ડેટા પત્રકને કોસ ચેક કરો.
- જેમ જેમ શાળાના દરેક વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ FLNની નિયત ફેમ કે તેને અનુરૂપ સાહિત્ય સારી રીતે વાંચન, લેખન કે ગણન કરી દે તે પછી તે વિદ્યાર્થીઓને FLN સિદ્ધ ન કરેલ વિદ્યાર્થીઓની યાદીમાંથી દૂર કરો.

મોનીટરીંગ ટીમ માટે.....

- શાળા મુલાકાત દરમ્યાન આચાર્ય પાસેની તમામ ધોરણોની બેઝલાઈન ડેટા સીટ અને અપડેટ ડેટા સીટ મેળવો.
- તેને આધારે વર્ગમાં જે તે વિદ્યાર્થીઓ ખરેખર તે સ્તરે છે કે નહીં તે કોસ ચેક કરો.
- બેઝલાઈન પછી શાળા/શિક્ષકે કરેલ FLN ઈમ્પ્રુવમેન્ટ માટેના સાતત્યપૂર્ણ પ્રયાસ ( નોટબુક કાર્ય, નિર્માણ કરેલ વિશેષ સાહિત્ય વગેરે) જોવા.

## ગુજરાતી FLN સાહિત્ય ફેમ -

| ફેમ -૧     |      |       |     |     |
|------------|------|-------|-----|-----|
| સાદા શબ્દો |      |       |     |     |
| વન         | જન   | મન    | ગમ  | સર  |
| મર         | જવ   | રમ    | દસ  | મગન |
| વગ         | વર   | રસ    | રમ  | જન  |
| નર         | કર   | ખર    | નડ  | મઠ  |
| પણ         | ઘટ   | ઝટ    | ઠગ  | ઘર  |
| યજ         | ક્ષય | જડ    | જગન | નમન |
| મરદ        | ગરમ  | રમન   | ગમન | સરદ |
| હદ         | ચલ   | પડ    | ગઢ  | ફળ  |
| કથન        | સફળ  | અક્ષય | ઈડર | ઉધઈ |
| હલ         | હળ   | દક્ષ  | છલ  | નખ  |
| ધન         | શત   | થડ    | ષટ  | ઋણ  |
| હસ         | ચઢ   | દર    | મગ  | જપ  |
| ઋક્ષ       | મફત  | વલય   | ભરત | પણછ |
| મનન        | મગજ  | મગસ   | ખમણ | ઝલક |
| સરસ        | વજન  | વરદ   | દમન | દરદ |
| ખમણ        | મલય  | ગરમ   | જગત | ગરમ |
| નયન        | જનક  | ભજન   | લગન | મરક |



| ક્રેમ-૧    |       |       |      |      |
|------------|-------|-------|------|------|
| સાદા શબ્દો |       |       |      |      |
| સરસ        | રતન   | વતન   | ટગર  | ચરણ  |
| રકમ        | રબર   | પરબ   | લસણ  | વરસ  |
| અજય        | અમર   | અજબ   | અલગ  | ખરલ  |
| શરમ        | પવન   | પરબ   | હરણ  | ટશર  |
| છગન        | અક્ષર | અક્ષય | નમન  | કરણ  |
| વતન        | બદર   | ભરત   | ચલમ  | તપસ  |
| તપન        | કલમ   | ફકર   | ફરસ  | ફણસ  |
| પલક        | બદન   | શરમ   | શરત  | કવર  |
| મલક        | ભગત   | ભરમ   | નરક  | રટણ  |
| અજગર       | અકબર  | અકરમ  | પનઘટ | પરબત |
| શરબત       | ચણતર  | તરબર  | બરબર | પડતર |
| ભણતર       | પડતર  | રસકસ  | સરકસ | કરવત |
| સફરજન      | બળતણ  | ગફલત  | ઝરમર | ફરફર |
|            |       |       |      |      |

|  |
|--|
| <p>ક્રેમ-૨</p> <p>સાદા શબ્દો આધારિત વાક્યો</p> |
| રતન રમત રમ.                                    |
| અકબર શરબત કર.                                  |
| જગત મખમલ પકડ.                                  |
| અકરમ વડ પર ચઢ.                                 |
| જગન ભજન કર.                                    |
| શરદ નરમ નરમ ખમણ જમ.                            |
| કરણ રણ પર ચઢ.                                  |
| નયન ઘર પર રમ.                                  |
| મકન ચણતર કાર.                                  |
| અજમર વડ પકડ.                                   |
| જનક સરસ સરસ કમળ પકડ                            |
| પલક ભજન કર.                                    |
| રતન રમત રમત રમ.                                |
| જગત ઝરમર ઝરમર લખ.                              |
| ભગત અજગર પકડ.                                  |
| કરન સરસ સરસ લખ.                                |

| ક્રેમ-૩        |       |       |        |         |
|----------------|-------|-------|--------|---------|
| કાનાવાળા શબ્દો |       |       |        |         |
| ભાગ            | નામ   | દાગ   | વારા   | સાજા    |
| મારગ           | વાજા  | સાદા  | નારા   | મામા    |
| મમરા           | નાના  | માસા  | માદા   | દાદા    |
| રામ            | સારા  | રાજા  | જરા    | નવા     |
| જાન            | દાગ   | ખાક   | રજા    | દાસ     |
| વાર            | સાદ   | દવા   | સાર    | મજા     |
| ગાજ            | જાર   | સાગ   | દાન    | નામના   |
| કાય            | રાધા  | ખારા  | ખાટા   | ધારા    |
| બાગ            | બાપા  | રજા   | ખારા   | રાત     |
| ખાક            | શાક   | જાગ   | માતા   | ગાય     |
| કાકા           | નાક   | ગાર   | જાન    | ચણા     |
| વાસના          | ગવાર  | જાદર  | જમાના  | નાદર    |
| સામાન          | વાદરા | જમાદર | જનાવર  | વગદર    |
| મજાગરા         | મજાદર | મરામત | વજનદાર | વારસદાર |
| આકાશ           | આઝાદ  | વાહન  | વહાણ   | ઝાકળ    |
| ઝામર           | પાતરા | ગાજર  | ગાગર   | પાદર    |

| ફેમ - ૪                      |  |
|------------------------------|--|
| કાનાવાળા શબ્દો આધારિત વાક્યો |  |
| કાજલ ગાજર ખા.                |  |
| મારા મામા સારા.              |  |
| કાદર ગાગર ભર.                |  |
| રઝાક રમત રમ.                 |  |
| રામ વતન જા.                  |  |
| તારા કાકા દાળભાત ખાય.        |  |
| આઝાદ મરામત કર.               |  |
| અકબર બાબરા જા.               |  |
| કાગળ પર શરબત રાખ.            |  |
| તારા દાદા પાદર જાય.          |  |
| અજમલ રમત રમત ન કર.           |  |
| રાજ ઘર સરસ સાફ કર.           |  |
| કાજલ સફરજન ખા.               |  |
| કાજલ કાતર લાવ.               |  |
| જાદર જા, ફાફડા લાવ.          |  |
| બધાય જણ લાડવા તથા ફાફડા ખાવ. |  |
| આઝાદ વાહન ચલાવ.              |  |
| મામા ગામ જાય.                |  |
| નરપત નરમ નરમ માખણ લાવ.       |  |
| માનવ ભાભર જા.                |  |

| ફેમ પ                         |         |        |         |         |
|-------------------------------|---------|--------|---------|---------|
| હસ્વ ઇ અને દીર્ઘ ઈ વાળા શબ્દો |         |        |         |         |
| સગી                           | બીજ     | બાકી   | તાક     | રાખડી   |
| જીત                           | વીણા    | વાડી   | તીડ     | દીપમાલા |
| દીન                           | જીવી    | છાતી   | મીર     | દીકરી   |
| સીમ                           | સીડી    | રાખડી  | મારપીટ  | છોકરી   |
| રીસ                           | કીડી    | સજીવ   | જાદવ    | તાપણી   |
| વીર                           | છીએ     | દીકરી  | જીનલ    | માપણી   |
| પડી                           | મીના    | જાગીર  | સેતલ    | છાપણી   |
| તીર                           | માજી    | દીદાર  | કિરણ    | મીના    |
| મણી                           | જાણી    | કાપણી  | મિરાત   | માદક    |
| જીવતી                         | રાતી    | જામીન  | દેવાત   | તારાજી  |
| રામજી                         | વારી    | સજીવ   | તારીખ   | તાપસી   |
| નાનીમા                        | આવી     | કબીર   | સીવણ    | તાપણી   |
| માતાજી                        | બાબરી   | પનીર   | તરી     | સીસમ    |
| જાણીતી                        | બારી    | રામજી  | દીવાની  | તારીજ   |
| પીવીસી                        | માછીમાર | જમીએ   | રપડી    | રીવાજ   |
| ખૂરપી                         | ભૂમિતિ  | અમની   | ટિકિટ   | નાદરી   |
| ચિર                           | પિપૂડી  | જિરાફ  | મિલકત   | રેઢિયાળ |
| પાણી                          | મિનાર   | ગણિત   | લિખિતન  | પિચકારી |
| ભૂમિ                          | ભજિયા   | ખિતાબ  | મહિલા   | ખિસકોલી |
| પિતા                          | સિલાઈ   | દિવસ   | વિકાસ   | ડિઝાઈન  |
| ડિલ                           | ભોમિયો  | ખિલાડી | ખિયારણ  | લોહિયાળ |
| વિભા                          | રોહિણી  | વિમાન  | ટિકિન   | વિચિલિત |
| હિના                          | હિમાલય  | ભિખારી | શિકાકાઈ | વિલાયત  |

|        |        |         |          |         |
|--------|--------|---------|----------|---------|
| દિન    | ગિરનાર | પિરામિડ | વિભૂતિ   | દિશા    |
| મિતિ   | ઘડિયાળ | દુનિયા  | મેદાની   | વિકસિત  |
| તિથિ   | પિતરાઈ | પડી     | મિહિર    | પરિમિતિ |
| લિપિ   | ઈયળ    | તિમિર   | ભગિની    | દિન     |
| બીડી   | શિવ    | તિલક    | મતાલી    | સમડી    |
| માખી   | યતિ    | શિયાળ   | ટેલિવિઝન | હરિ     |
| નિખાલસ | શિખા   | કારગિલ  | હથિયાર   | જિત     |
| નિયમિત | રવિવાર | અભિનય   | ભિખારણ   | જિન     |
| નિયામક | મણિ    | શનિવાર  | ગિરિરાજ  | પિકનિક  |
| કાકી   | દીદી   | બેકારી  | રમીએ     | બાવજી   |
|        |        |         |          |         |
|        |        |         |          |         |

## ફ્રેમ - ૬

હસ્ત ઇ અને દીર્ઘ ઇ આધારિત વાક્યો

દિકરી છાતી કાઢી જીવે છે.

હરિ ગિરિરાજ મળશે.

તિલક હથિયાર વડે અભિનય કર.

હિનાબેન હિમાલય પર જઈ મિનારો બનાવશે.

મીના ખેતર જઈ માપણી અને તાપણી કરશે.

શિવ તિલક લગાવી ફરે છે.

કારગિલ હિમાલય પાસે આવેલ છે.

તે ભિખારણનો અભિનય કરે છે.

નિયામક સાહેબ ટેલિવિઝન પર દેખાયા.

સેનાની નિયમિત કસરત કરે છે.

શિવ લિપિની માપણી કરી શકે છે.

એમની ભૂમિતિ કાચી રહી ગઈ છે.

બિચારણ વેચી મહિલા વેપાર કરશે.

તેણે માતાજીના નાળિયેર માટે ટિકિટ લીધી.

તિમિર યતિને ઈચળ બતાવે છે.

એમની પિપૂડીથી જિરાફ ભાગી જાય છે.

વિભાએ માખીને કાગળના વિમાન પર બેસાડી.

ભિખારી ટિકિટ લઈ ગામે ગયો.

મારા ગામમાં ગિરનાર દેખાય છે.

સગી માતાએ દિકરીને રાખડી આપી.

| ફેમ ૭                         |         |         |        |        |
|-------------------------------|---------|---------|--------|--------|
| હસ્વ ઉ અને દીર્ઘ ઊ વાળા શબ્દો |         |         |        |        |
| નાનું                         | તપેલું  | સઘળું   | લીબુડી | દુંદ   |
| બાજું                         | દારુણ   | ઘુમર    | પરંતુ  | છાનું  |
| દુઃખ                          | દુકાળ   | રુદન    | સાબુ   | વીછી   |
| ગુમ                           | મહુડી   | કુસુમ   | બાબુ   | રીછ    |
| અનુ                           | વાળુ    | મુકામ   | કાબુલ  | ડીપલ   |
| નેવું                         | ચાલુ    | ટુકડી   | ઝાડુ   | ડુંગર  |
| કુલ                           | ઘેટું   | સુંદર   | ખુરશી  | કુહાડી |
| બાણું                         | પીણું   | ઝુકાવ   | શુભ    | ગુણ    |
| દેવું                         | બીજું   | ગુંદર   | પુલ    | લાડુ   |
| નાણું                         | ગંદું   | પીછું   | મુકામ  | ચાલુ   |
| નીચું                         | જીતુ    | તુરંત   | સુદામા | મુખવટ  |
| હુકમ                          | સીતા    | પીજરું  | લુહાર  | હુવાલ  |
| મુગટ                          | મંગું   | રીગણું  | ગુલાલ  | કુલડી  |
| જુલમ                          | તંબુ    | છાપુ    | દુકાન  | બાપુ   |
| સુતર                          | છીડું   | પુર     | સુકાળ  | તૂટવું |
| આપણું                         | જાંબુ   | સાસુ    | દુકાળ  | કૂકડી  |
| ઝુલણ                          | તંતુ    | પુલાવ   | ખૂણો   | પૂમડું |
| શુકન                          | ગૂંગું  | આબુ     | છૂપું  | પૂછવું |
| પૂંખવું                       | ખૂખારો  | બેકાબુ  | જૂનું  | ભૂલવું |
| મૂસળી                         | ચૂંથારો | કુલફી   | ચૂંક   | ગૂંથણી |
| લૂગડું                        | ભૂકંપ   | બુલબુલ  | ઝૂડો   | ચૂંટણી |
| સૂપડી                         | પૂંછડી  | નુકસાન  | મૂળા   | ઝૂલતું |
| ગૂંચળું                       | મૂરખો   | બહુચર   | જૂડી   | પૂજારી |
| કૂતરું                        | ઘૂઘરો   | બુશ     | ખૂંચ   | ખેડૂત  |
| કૂટવું                        | ગૂમડું  | અનુભવ   | ચૂડી   | દૂબળો  |
| ડુસકું                        | ટિફિન   | કુમાર   | ઝૂલ    | નૂપૂર  |
| ફૂમતું                        | સિંદૂર  | કુમારી  | ડૂયો   | ભૂલચૂક |
| ભૂસકો                         | વિભૂતિ  | અનુકૂળ  | કપૂર   | પીપૂડી |
| હૂંફાળું                      | કિંજલ   | કૂદાકૂદ | ગુમસૂમ | વસૂલ   |



|          |            |          |         |       |
|----------|------------|----------|---------|-------|
| સુંઘવું  | ફૂલવડી     | ધૂપસળી   | ચૂડામણિ | પૂનમ  |
| છછંદર    | ભૂલચૂક     | થૂંકદાની | નવાજૂની | સૂતર  |
| મૂડીવાદી | વાંકુચૂકું | દૂરબીન   | પાટલૂન  | નૂમન  |
| કુતૂહલ   | સૂબેદારી   | ધૂમકેતુ  | ફૂટપાથ  | પૂજન  |
| રૂમઝૂમ   | ગૂંગળાવું  | પૂજનીય   | પૂરપાટ  | સૂચન  |
| શૂરપાણી  | મૂળાધાર    | બૂમાબૂમ  | ફૂટપાથ  | પૂરણ  |
| સૂરજ     | પૂણી       | બૂબ      | બૂરપી   | પૂજા  |
| મૂળા     | દૂધ        | મૂરખ     | કૂકર    | જાસૂદ |

|  |
|--|
| <p>ફેમ - ૮</p> <p>હસ્વ ઉ અને દીર્ઘ ઊ વાળા વાક્યો</p> |
| કુસુમ બાબુને સાબુ આપ.                                |
| સૂરજ, પૂજા અને પૂનમ કિંજલને મળીને ગયા.               |
| ફૂલવડી મને ભાવે છે.                                  |
| દૂરબીનથી ધૂમકેતુ દેખાય છે.                           |
| કુમારે દુકાનમાંથી મૂળા લીધા.                         |
| તે મૂરખ જાસૂદ ખાય છે.                                |
| બુલબુલ સૂપડી પર બેસી રમે છે.                         |
| ધૂપસળી ચાદર પર પડતાં નવાજૂની થશે.                    |
| કુમાર અને કુમારી આબુ ફરવા ગયા છે.                    |
| ફૂતરું ગૂમડું ચાટે છે.                               |
| સૂરજની સૂબેદારી મને નહીં ફાવે.                       |
| થૂંકદાની ફૂટપાઠ પરથી પાટલૂન પર પડી.                  |
| તે સૂરજનું પૂજન કરે છે.                              |
| દુકાનમાં લોકો રૂદન કરે છે.                           |
| નૂપૂર મૂડીવાદીની દીકરી છે                            |
| ફૂકર ખૂબ ગરમ થયું છે.                                |
| મૂળા અને દૂધ વિરોધી આહાર ગણાય છે.                    |
| ફૂટપાથ પર ફૂલવડી વેચાય છે.                           |
| ધૂધરો દુકાનમાં મળે છે.                               |
| ખેડૂત અનુભવી માણસ ગણાય છે.                           |

| ફેમ - ૯            |        |       |        |        |
|--------------------|--------|-------|--------|--------|
| એકમાત્ર વાળા શબ્દો |        |       |        |        |
| જેમ                | કેવા   | આવે   | સામે   | સેના   |
| છોક                | માગે   | આજે   | કામે   | રેવા   |
| મને                | છાજે   | બેકાર | અમને   | કાકાને |
| અમે                | વેદ    | મેજ   | સાવજે  | સેજના  |
| દેવર               | મેરાજ  | બેસાર | આવજે   | જાગજે  |
| બેસે               | જેને   | એને   | આમેજ   | કેમ છે |
| બેસન               | નજરે   | વેરાન | એકાકાર | એકવાર  |
| છોકછાક             | વેગવાન | વેદના | જેમના  | મજેદાર |
| સેવક               | દેવરાજ | બેનામ | એકદમ   | રેવાસ  |
| નરદેવ              | ખેતર   | મહેશ  | બટેટા  | કરેણ   |
| તેતર               | વેલણ   | લેશન  | નેપાળ  | પટેલ   |
| મહેલ               | બહેન   | પારેખ | તેરસ   | શેવાળ  |
| હેતલ               | હેતાળ  | હેમાળ | લેસન   | રેવદર  |
| વેપાર              | રેતાળ  | કેસર  | કેરમ   | પેપર   |
| લેઝર               | શહેર   | દેવળ  | શેવાળ  | જેસર   |
| ઝેવર               | ટેબલ   | મહેલ  | રેશમ   | દશેરા  |
| રમેશ               | એરણ    | લેખક  | પાનેતર | ટામેટા |

|   |
|---|
| <p>ફ્રેમ -૧૦</p> <p>એકમાત્ર વાળા વાક્યો</p> |
| મહેશ બટાટા ખા.                              |
| મારા કાકા ગાજર વાવે.                        |
| રતન ટેબલ પર ચઢ.                             |
| આઝાદ ગરબે રમ.                               |
| રમેશ એરણ પર માર.                            |
| અકબર અજગર પકડે છે.                          |
| ચેલભાઈ કારેલા વાવે છે.                      |
| ખેતર પર ઘાસ વાવ.                            |
| અકરમ રેવદલ જજે.                             |
| રેહાના પાનેતર પહેરજે.                       |
| કરેણ મજેદાર છે.                             |
| કેશવ એકદમ મજેદાર ગાજે.                      |
| મહેશ નેપાળ જશે.                             |
| રમેશ પારેખ બાબરા રહે છે.                    |
| માતા હેતાળ છે.                              |
| બહેન વેલણ લાવ.                              |
| મહેશ દશેરા પર ઘરે આવજે.                     |
| રહેમત મજા કર, મહેનત કર.                     |
| શેવાળ ગામે ગામ ફેલાયેલ છે.                  |

| ક્રેમ - ૧૧           |           |         |          |          |
|----------------------|-----------|---------|----------|----------|
| બે માત્રા વાળા શબ્દો |           |         |          |          |
| વૈધ                  | કૈવલ      | પૈસા    | મૈયા     | ભૈયા     |
| નૈવેદ                | વૈશાલી    | ચૈતાલી  | સૈયદ     | શૈલેશ    |
| પપૈયું               | દૈનિક     | વૈશાખ   | કનૈયા    | જાનૈયા   |
| ઘેરૈયા               | તૈયારી    | રૈયત    | રૈયાણી   | ઐરાવત    |
| સૈનિક                | વૈભવ      | શૈશવ    | મૈયત     | ઐયાસી    |
| ચેત્ર                | વૈજ્ઞાનિક | વૈતરણી  | વૈચારિક  | દૈયત     |
| કૈલાસ                | તૈયબ      | વૈદકીય  | કૈતાબ    | નૈતિક    |
| ખેલૈયા               | જૈમિન     | વૈવાહિત | શૈલાબ    | શૈક્ષણિક |
| સરવૈયા               | મૈત્રી    | બૈશાખી  | ભૈયાજી   | ભૈરવી    |
| મૈથિલી               | હૈયાધારણા | હૈયું   | જૈવભાર   | વૈતાલ    |
| નિમિષ                | છપૈયા     | બપૈયા   | રવૈયો    | દૈવગતિ   |
| દૈવાધિન              | પૈસાદાર   | શૈશવનાથ | ઐતિહાસિક | વૈરભાવ   |
| સૌર                  | ભૌતિક     | સૌરમાળા | કૌમિદી   | સૌમ્ય    |
| શૌચ                  | મૌખિક     | ઔચિત્ય  | કૌભાંડ   | ઔષધ      |
| મૌન                  | મૌલવી     | નૌજવાન  | નૌકા     | કૌતુક    |
| ભૌમ                  | લૌકિક     | કૌશલ્ય  | સૌખ્ય    | કૌશિક    |
| દૌત                  | શૌનક      | નૌસાધ્ય | દૌવારિક  | જૌહર     |
| ચૌલ                  | ગૌરાંગ    | સૌભાગ્ય | પૌરાણિક  | ગોશાળા   |
| કૌંસ                 | સૌરભ      | ચૌદ     | ભૌગોલિક  | પૌંઆ     |
| નૌકાપતિ              | ટૌકાર     | ગૌમાતા  | ગૌશાળા   | ગૌરવ     |
| ગૌચર                 | શૌહર      | સૌમિન   | ચૌહાણ    | કૌરવ     |
| ગૌતમ                 | પૌત્ર     | પૌરાણ   | ઔષધ      | ભૌમિક    |

|  |
|--|
| <p>ફ્રેમ -૧૨</p> <p>એક અને બે માત્રા વાળા વાક્યો</p> |
| મહેશ ગૌશાળામાં જા.                                   |
| મારા કાકા ગૌમાતાને ઘાસ નીરે છે.                      |
| રતન અને સૌરભ ટેબલ પર ચઢો.                            |
| આઝાદ ગૌચરમાં ગૌરવભેર ગરબે રમે છે.                    |
| રમેશ સૈનિક બનશે.                                     |
| રૈયાણી ઐરાવત પર બેસવાની તૈયારી કરે છે.               |
| વૈભવ કારેલા વાવે છે.                                 |
| શૈશવ મારા ખેતર પર ઘાસ વાવ.                           |
| અકરમ આજે મૌન રહેશે.                                  |
| રેહાના મૌખિક જવાબ આપજે.                              |
| મૌલવી સાહેબ નમાજ શીખવે છે.                           |
| કેશવ ખેલૈયાઓ સાથે એકદમ મજેદાર ગાજે.                  |
| કૌશલ્ય નેપાળ જશે.                                    |
| રમેશ અને મૈત્રી પૌરાણિક સ્થળ જોવા જશે.               |
| સૌમિનની માતા હેતાળ છે.                               |
| બહેનનું હૈયું કોમલ હોય છે.                           |
| કૈલાસ મહેશની બહેન છે.                                |
| રહેમત શૈક્ષણિક સફળતા માટે મહેનત કર.                  |
| ભૈયાજી ગમે ગામ ભૈરવી રાગ ગાશે.                       |

| ફેમ ૧૩             |        |        |      |         |
|--------------------|--------|--------|------|---------|
| અનુસ્વારવાળા શબ્દો |        |        |      |         |
| ગંજ                | પંપ    | મંજરી  | પંખા | હંસ     |
| નંગ                | હંખ    | સંગીતા | ચંપા | ઝાઝર    |
| મંચ                | તંગ    | અંકીત  | અંબે | ઝંઝાવાત |
| જંગ                | લંબ    | અંજલી  | ગંગે | ચંપાવત  |
| દંડ                | ટંક    | અંબાજી | દંડી | રંગાવત  |
| સંગ                | ખંત    | પંચાવન | હંખ  | નંગ     |
| રંગ                | ગંદા   | મંડાલી | ચંડી | હંખ     |
| અંગ                | બંદગી  | ટંકાર  | ચંદા | સાંજ    |
| બંપ                | દંપતી  | ટંકારા | હંકી | દબંગ    |
| કંસ                | અંગારા | જંજીર  | વંદન | સંગના   |
| છંદ                | ચચંલ   | જીવંત  | પંચર | રંગનામ  |
| અંબા               | બંગડી  | નારંગી | ચંદન | નંદમ    |
| મંછા               | જંગલી  | પંચાલ  | જંગલ | દાંત    |
| બંટી               | સુંદર  | પાંખડી | ચંપલ | સંતાપ   |
| બંસી               | અંજલિ  | પાંખ   | રંજન | સંતાન   |
| પંખી               | ગુંદર  | અંતર   | પંકજ | નંદા    |
| શંકર               | પીછું  | ચંપક   | નંબર | ચંદાબાજ |
| નાનું              | તુરંત  | કંસાર  | કંકર | ઘેટું   |

|        |        |        |        |       |
|--------|--------|--------|--------|-------|
| બાજું  | પીજરું | મંજર   | સંકેત  | પીણું |
| સિંદૂર | રીગણું | બંજર   | લંપટ   | બીજું |
| ગુમ    | લીબુડી | વંદના  | કંસારી | ગંદું |
| શંકર   | પરંતુ  | પલંગ   | વસંતી  | વીછી  |
| નેવું  | મંગું  | તપેલું | કંપાસ  | રીછ   |
| કુલ    | તંબુ   | નાણું  | દુંદ   | ડીપલ  |
| બાણું  | છીડું  | નીચું  | છાનું  | ડુંગર |
| દેવું  | જાંબુ  | તંતુ   | અંદર   | મંગલ  |



|  |
|--|
| <p>ક્રેમ -૧૪</p> <p>અનુસ્વારવાળા વાક્યો</p>        |
| ખંજર બહુ ઘાતક હોય છે.                              |
| પોપટને પીંજરમાં ન પૂરવો જોઈએ.                      |
| કંચન અને સંકેતને જાંબુ ખૂબ ભાવ છે.                 |
| રીંછ રીંગણા ખાય છે.                                |
| ચંપક અને બંસી પલંગ પર બેઠા.                        |
| વાસંતી કંપાસ વડે પંખી દોરતી હતી.                   |
| અંબાએ સુંદર કંસાર બનાવ્યો હતો.                     |
| ચંદનનો રંગ પીળો જેવો હોય છે                        |
| રંજન ચંદનનો ચાંદલો કરે છે.                         |
| પંકજના દાંત તુરંત પાડવા પડે એવા લાગે છે.           |
| સંજના ટંકારા જશે.                                  |
| અંબા ચંદન માટે બંગાળથી બંગડી લાવી છે.              |
| સુંદર અને નંદાનો જંગલમાં રીંછ સામે ભેટો થયો હતો.   |
| વાસંતીએ કંસારીને ડુંગર પર બખોલની અંદર જોઈ.         |
| શાળામાં ગંદા અંગે ન આવવું જોઈએ.                    |
| ગામના ચંપાવત અને રંગાવત જ્ઞાતિના ઘરો પાસે પાસે છે. |
| મંથન પંચાલ લીંબુડી પર ચડ્યો.                       |
| કંસારાફૂઈ ગામ પાસે સંકેતની ગાડીને પંચર પડ્યું.     |
| ઉંદરે તેમનો ભંડાર સાંકળથી બાંધેલો જોયો.            |

| ફેમ ૧૫             |          |        |          |           |
|--------------------|----------|--------|----------|-----------|
| જોડાક્ષરવાળા શબ્દો |          |        |          |           |
| ડબબ                | ઇબબ      | ઘબબ    | મસ્ત     | સ્તવ      |
| રસ્તા              | સ્ટેજ    | જગ્યા  | ઈચ્છા    | ચશમાં     |
| ખ્યાત              | જમ્પ     | દવજ    | પાડયા    | લાવ્યા    |
| બચ્ચન              | ઉચ્ચાર   | ચકકર   | વ્યાખ્યા | વચ્ચે     |
| પથ્થર              | બન્ને    | મધ્યે  | મકકા     | અત્યારે   |
| મકકમ               | અમ્બે    | પડયા   | પપ્પા    | તેજસ્વી   |
| સમસ્ત              | વન્દે    | બન્યા  | ઝભ્ભા    | નકકી      |
| મચ્છર              | મળ્યે    | આપ્યા  | ડબબા     | ડબબી      |
| વ્યસન              | દ્યેય    | બાફ્યા | ચપ્પા    | જન્મી     |
| મંતવ્ય             | શબ્દે    | ડૂબ્યા | કૂગ્ગા   | રસ્સી     |
| થપ્પી              | છેલ્લે   | પૂજ્યા | ધ્યાન    | મુન્ની    |
| ત્યાંથી            | ત્યારે   | થોભ્યા | તાકયા    | પસ્તી     |
| બિલ્લી             | સ્ટેશન   | નમ્યા  | મૂકયા    | મસ્તી     |
| ચોખ્ખી             | સ્વેટર   | ચાલ્યા | સૂંજયું  | પૂણ્ય     |
| ગિલ્લી             | નેપથ્ય   | તાકયા  | રાચ્યો   | પૂણ્યશાળી |
| સસ્તી              | સ્વેચ્છા | ચગ્યા  | પચ્યો    | પ્લૂટો    |
| જલ્દી              | ગાજયા    | ચડયા   | લૂચ્યો   | ન્યૂટન    |
| ત્યાંથી            | દાજયા    | ગણ્યા  | કાંત્યું | બચ્ચું    |
| શ્યામ              | રીઝયો    | છન્નું | બાંધ્યો  | રચ્ચું    |
| રહયો               | ઊઠયા     | ભુકકી  | અજાણ્યું | લુચ્ચું   |
| ભકિત               | દાટયું   | લાવ્યો | મુકિત    | ચપ્પું    |
| દિલ્લી             | ખેચ્ચું  | પાડયો  | જયોતિ    | લાગ્યું   |
| રશ્મિ              | નાખ્યું  | ખોલ્યો | અગ્નિ    | વાળ્યું   |
| ઘકકો               | કાઢ્યું  | છોડયો  | ધુમ્મસ   | આપ્યું    |
| ચોખ્ખું            | લખ્યું   | માગ્યો | ખુલ્લી   | સૂકત      |
| બોલ્યું            | પુસ્તક   | કાપ્યો | પૂજય     | સ્તૂપ     |
| નાસ્તો             | ઓળખ્યો   | માણ્યો | સ્થૂલ    | પકાવ્યો   |
| દિવ્યતા            | ખિસ્સું  | શબ્દો  | વ્યૂહ    | જમ્યા     |

|          |             |           |            |         |
|----------|-------------|-----------|------------|---------|
| व्यग्रता | विस्सुं     | वाक्यो    | शून्य      | धान्य   |
| द्विगुण  | द्विलो      | वरस्यो    | विस्तार    | धन्य    |
| सित्याशी | दीप्ति      | बन्या     | स्फटिक     | अलभ्य   |
| धिककार   | स्थिति      | घनश्याम   | सिककीम     | भाध्य   |
| जयोत्सना | परिस्थिति   | श्यामजी   | चिकित्सा   | असभ्य   |
| सान्या   | रम्या       | श्यामली   | वनस्पति    | उष्ण    |
| साम्य    | भम्या       | श्यामल    | दिव्यांग   | भाज्य   |
|          |             |           |            |         |
| ऋया      | ऋत्विज      | ऋषभ       | ऋजुता      | ऋग्वेद  |
|          |             |           |            |         |
| षष्ठांश  | शिष्य       | औषध       | युधिष्ठिर  | कनिष्ठ  |
| असंतुष्ट | दृष्टि      |           |            |         |
|          |             |           |            |         |
| .त्रिण   | .त्रोटक     | .त्रेवड   | .त्रिपक्षी | चित्र   |
| त्रिकाल  | .त्रैमासिक  | .त्रास    | त्रिकोण    |         |
|          |             |           |            |         |
| पूर्व    | गर्व        | कर्मणि    | चरित       | नर्तकी  |
| भार्या   | कर्म        | सप्तर्षि  | निर्भव     | गर्भित  |
| शौर्य    | भर्मा       | शर्मिष्ठा | कौमार्य    | उर्षिदा |
| जर्जर    | जात्रा      | आशीर्वाद  | पूर्णिमा   | सूर्य   |
| नर्मदा   | वार्ता      | अर्वाचीन  | वर्तुण     | वर्षा   |
|          |             |           |            |         |
| ग्रंथ    | प्रीति      | प्राणी    | किष्ना     | सम्राट  |
| व्रत     | प्रमोद      | प्रतिज्ञा | प्रकट      | कृमिक   |
| क्रिया   | ब्राह्मण    | प्रणेत    | प्रकाश     | सुग्रीव |
| अत्रास   | प्रभ्यात    | प्रयोग    | प्रकीर्ण   | पूर्वास |
| नम्रता   | प्रतिनिधि   | प्रार्थना | प्रक्रिया  | प्रसात  |
| ग्रह     | प्रास्ताविक | तीव्र     | भ्रश       | श्रम    |
| यक       | व्रीहि      | प्रतिबिंब | नैऋत्य     | श्राप   |

|           |             |            |            |          |
|-----------|-------------|------------|------------|----------|
| મટો       | ભટ્ટ        | બુટ્ટ      | છુટ્ટી     | દટ્ટો    |
| કટ્ટો     | ભટ્ટી       | બુટ્ટી     | ચિટ્ટી     | ગટ્ટો    |
| ટટ્ટુ     | ભટ્ટો       | ઘાટ્ટો     | બટ્ટો      | પટ્ટો    |
|           |             |            |            |          |
| ડ્રાયવર   | રાષ્ટ્રીય   | સ્ટ્રાઈકર  | ટ્રાફિક    | સ્ટ્રીમ  |
| ડ્રેસ     | જરથુષ્ટ્ર   | ઈલેક્ટ્રીક | રજિસ્ટ્રાર | ડ્રિલ    |
| ટ્રક      | ટ્રસ્ટ      | ડ્રીપ      | ટ્રેન      | ડ્રાઈ    |
| રાષ્ટ્ર   | રાષ્ટ્રધર્મ |            |            |          |
|           |             |            |            |          |
| શ્રમ      | શ્રુતિ      | શ્રમિત     | શ્રેષ્ઠ    | શ્રાવ્ય  |
| શ્રાપ     | શ્રેણી      | શ્રીહરિ    | શ્રવણ      | શ્રીમાન  |
| પ્રશ્ન    | શ્રોતા      | શ્લેષ્મ    | વિશ્રાંતિ  | શ્રોણિત  |
| શ્લાઘા    | શ્વેતા      | પશ્ચિમ     | શ્રીરામ    | શ્વાન    |
| શ્વેત     | વિશ્વા      | શ્લોક      | વિશ્વાસ    | નિઃશ્વાસ |
| શ્વેતાંબર | શ્વસન       | નિશ્ચિત    | પશ્ચાતાપ   | વિશ્લેષણ |
| શ્રાવક    | શ્રાવિકા    | આશ્ચર્ય    | શ્રાવણ     | આશ્રમ    |
|           |             |            |            |          |
| પિત્તળ    | અત્તર       | ઉત્તર      | તત્વ       | મત્તા    |
| વત્તા     | પ્રત્યુત્તર | સત્તા      |            |          |
|           |             |            |            |          |
| ક્ષય      | લાક્ષણિક    | લક્ષ્મી    | ક્ષોણ      | ક્ષુલ્લક |
| ક્ષીણ     | ક્ષત્રિય    | દીક્ષિત    | ક્ષેત્રફળ  | ક્ષોર    |
| ક્ષુધા    | ક્ષેમકુશળ   | ક્ષેત્રપાલ |            |          |
|           |             |            |            |          |
| મૃગ       | પૃથ્વી      | સૃષ્ટિ     | અમૃત       | કૃષ્ણ    |
| યકૃત      | તૃષ્ણા      | નિવૃત્તિ   | વૃષ્ટિ     | તૃપ્તિ   |
| વૃષભ      | બૃહદ        | મૃત્યુ     | કૃત        | સ્વીકૃતિ |
| જાગૃતિ    | શૃંગાર      | સંસ્કૃતિ   | વૃતાંત     | કૃપા     |
|           |             |            |            |          |

|           |            |             |              |             |
|-----------|------------|-------------|--------------|-------------|
| सर्व      | गर्व       | पर्वत       | पर्ण         | गर्भ        |
| पर्व      | कुर्म      | वर्ष        | धर्म         | तीर्थ       |
| दुर्गा    | तुर्षा     | दृढ         | यर्म         | पूर्ति      |
|           |            |             |              |             |
| यज्ञ      | संज्ञा     | ज्ञाता      | वैज्ञानिक    | अज्ञात      |
| ज्ञानी    | अज्ञानी    | ज्ञाति      |              |             |
|           |            |             |              |             |
| सिद्धि    | सिद्धि     | बुद्धि      | पद्धति       | अंधश्रद्धा  |
| युद्ध     | तालबद्ध    | बुद्धि      | सिद्धांत     | पद्धति      |
| द्वारा    | गुरुद्वारा |             |              |             |
|           |            |             |              |             |
| द्वारका   | द्वार      | द्विगु      | द्विज        | द्विरुक्त   |
| द्वेष     | द्वीप      | द्वेष       |              |             |
|           |            |             |              |             |
| द्रक्ष    | द्रक्षासव  |             |              |             |
|           |            |             |              |             |
| द्रश्यमान | दृष्टिपात  | दृष्टिबिंदु | दृष्टिकोण    |             |
|           |            |             |              |             |
| ब्रह्मज्ञ | ब्रह्मचार  | ब्रह्मदेश   | ब्रह्मपुत्रा | ब्रह्महत्या |

|   |
|---|
| <p>ક્રેમ -૧૬</p> <p>જોડાક્ષરવાળા વાક્યો</p>                             |
| તેનું ગીત તાલબદ્ધ વાગતું હતું.  |
| એક દ્વિજ દ્વારકાના દ્વારે ઉભો હતો ત્યારે તેને શ્રીકૃષ્ણ મળ્યા.          |
| એક બ્રાહ્મણ ભ્રમણનો શોખીન હતો.  |
| રિદ્ધિ અને સિદ્ધિની બુદ્ધિ ખૂબ વેગવંતી છે.                              |
| તેણે યજ્ઞનું કર્મ સાતત્યપૂર્ણ રીતે પૂર્ણ કર્યું છે.                     |
| શિષ્યવૃત્તિમાં ભ્રષ્ટાચાર ન થાય તે માટે સરકારે શિસ્તબદ્ધ કાર્ય કર્યું . |
| જાગૃતિ સંસ્કૃતિમાટે કાર્યરત રહે છે.                                     |
| ગુરુદ્વારામાં લંગરમાં જમવાની પદ્ધતિ હોય છે.                             |
| લક્ષ્મી અને દીક્ષિત પૃથ્વી ફરવાની આકાંક્ષા સેવે છે.                     |
| વૈજ્ઞાનિકે ડુંગર પર સુવર્ણ શોધવાની સિદ્ધી મેળવી છે.                     |
| તેણે વર્ષભર તીર્થસ્થાન પર શ્રીહરિની પૂજા કરી હતી.                       |
| લક્ષ્મીજીનો શુંગાર બ્રાહ્મણ શ્રાવણ મહિનામાં કરે છે.                     |
| વિશ્વા એ પિત્તળની બોટલમાં અત્તર ભર્યું.                                 |
| ટ્રેનના ડ્રાયવર ક્યારેક પદ્મો પહેરતાં નથી.                              |
| તેની બુદ્ધિ દ્વેષ કરવાનું કર્મ નથી કરતી.                                |
| જૈન સંપ્રદાયમાં શ્વેતાંબર એક પંથ છે.                                    |
| કૃષિમાં ડ્રિપ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થવા લાગ્યો છે.                             |
| રાષ્ટ્રીય પર્વે સર્વે લોકોને આમંત્રણ આપવામાં આવ્યું છે.                 |
| સ્વદેશી અપનાવો રાષ્ટ્રધર્મ વ્યક્ત કરો.                                  |
| શ્રાવક પશ્ચિમ દિશામાં રહે છે.   |

|   |
|---|
| રજીસ્ટ્રાર સાહેબે પ્લોટનું ક્ષેત્રફળ ચકાસ્યું.      |
| શર્મિષ્ઠાએ સ્વૈચ્છિક રીતે નિવૃત્તિ જાહેર કરી છે.    |
| નૈઋત્ય દિશામાંથી ગુજરાતમાં ચોમાસું આવે છે.          |
| સપ્તર્ષિ બર્મા જઈ શૌર્ય પ્રગટ કરશે.                 |
| શ્વેતા તાલબદ્ધ ડ્રમ વગાડે છે.                       |
| શ્યામજી એ ઈચ્છાથી દ્વજ ફરકાવ્યો.                    |
| પ્રમોદ ખગ્રાસ ગ્રહણ વખતે સમ્રાટને વંદન કરે છે.      |
| વૈજ્ઞાનિક પ્રયોગ કરી સિક્કાંત તારવે છે.             |
| ઋષભ ઔષધ વડે દર્દ મટાડે છે.                          |
| પૂણ્ય એ શિયાળામાં સ્વેટર પહેર્યું નથી.              |
| પૂર્ણિમાએ જાત્રા જતાં મમ્મીના આશીર્વાદ મેળવ્યા.     |
| પ્રાર્થના એ કર્મકાંડની પ્રક્રિયા નથી.               |
| શ્રાવિકા ઉત્તર દિશામાં પર્વત જોઈ રહી છે.            |
| શૌર્યચક્ર લશ્કરમાં આપવામાં આવે છે.                  |
| ઘનશ્યામ સિક્કિમમાં તબક્કાવાર જશે.                   |
| પ્રકાશે સમુદ્રમાં પ્રતિબિંબ જોયું.                  |
| નર્મદા અર્વાચીન વાર્તાકથન માટે પ્રસિદ્ધ છે.         |
| પ્રતિજ્ઞા ટ્રેનની મુસાફરીને શ્રેષ્ઠ માને છે.        |
| શ્યામલી વનસ્પતિની વૃદ્ધિ બ્રહ્મદેશમાં જઈને શીખી છે. |
| યુધિષ્ઠિર ત્રિકોણના ત્રણ ખૂણે ઘેરાયા હતા.           |
| શ્યામજી કૃષ્ણવર્મા કચ્છમાં જન્મ્યા હતાં.            |

| ફેમ - ૧૭                    |                |            |             |           |
|-----------------------------|----------------|------------|-------------|-----------|
| જોડાક્ષરવાળા અંગ્રેજી શબ્દો |                |            |             |           |
| હાર્મોનિયમ                  | આઈસક્રીમ       | ઈંગ્લીશ    | ઇન્સ્પેક્ટર | એન્જિનિયર |
| એમ્બ્યુલન્સ                 | એરોપ્લેન       | ઓર્ડર      | ઓક્ટોબર     | કમ્પ્યુટર |
| કેપ્ટન                      | એલ્યુમિનિયમ    | એસિડ       | ગ્રેજ્યુએટ  | ટેલિગ્રામ |
| ડ્રોઈંગ                     | ન્યૂઝ          | પબ્લિક     | ઇલેક્ટ્રિક  | પ્રિન્સ   |
| પ્લેટફોર્મ                  | ફેબ્રુઆરી      | બેંક       | બ્લોક       | મિનિટ     |
| મેટ્રિક                     | મ્યુનિસિપાલિટી | રિલીફ      | મ્યુઝિયમ    | યુનિફોર્મ |
| રેફ્રિજરેટર                 | લાઇસન્સ        | લોન્ડ્રી   | વર્ડ        | સપ્ટેમ્બર |
| સ્કોલરશીપ                   | હાઇકોર્ટ       | સ્કૂટર     | ટ્રેક્ટર    | ઈસ્ટ્રી   |
| પ્રિન્ટર                    | ઝેરોક્ષ        | ટેલિફોન    | બેડમિન્ટન   | સ્કેટિંગ  |
| ક્રિકેટ                     | બોકસિંગ        | ગ્લાસ      | ડ્રિપ       | ડ્રેગન    |
| સ્ટીમર                      | સ્ટેથોસ્કોપ    | હેલિકોપ્ટર | સ્ટ્રોબેરી  | આલ્બર્ટ   |
| પાશ્વર                      | પાર્લામેન્ટ    | ટ્રાફિક    | ટ્રેડ       | વર્ક      |
| ઓકસફર્ડ                     | કોર્સ          | ઇલેક્ટ્રિક | સેન્ટર      | સ્ટેટ     |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |
|                             |                |            |             |           |



|   |
|---|
| ફેમ -૧૮   |
| જોડાક્ષરવાળા વાક્યો                                     |
| (ઘોરણ ૨ થી ૫ માટેના વાક્યો)                             |
| માતા ખમ્મા કહી બોલાવે છે.                               |
| મારી પેન્સિલ સારી છે.                                   |
| તે ડબ્બો લઇને ભાગ્યો.                                   |
| લક્ષ્મીબેન મારા શિક્ષક છે.                              |
| મારા જીલ્લાનું નામ કચ્છ છે.                             |
| ભારતનું લશ્કર મહાન છે.                                  |
| કર્મ વર્ષભર પરીક્ષાની મહેનત કરે છે.                     |
| અશ્વિન મારો દોસ્ત છે.                                   |
| હું બેંચ પર બેસી અભ્યાસ પૂર્ણ કરીશ.                     |
| અમે પર્વત પર પ્રવાસ કરીશું.                             |
| (ઘોરણ ૬ થી ૮ માટેના વાક્યો)                             |
| કમ્પ્યુટર ખૂબ ઝડપી કામ કરે છે.                          |
| ટ્રાફિકમાં ટ્રેક્ટર જોઈએ.                               |
| કંચન અને સંકેતને સ્ટીમરમાં મુસાફરી કરવી ગમે છે.         |
| પાર્લામેન્ટ દિલ્હીમાં આવેલ છે.                          |
| રેફ્રિજરેટર ઇલેક્ટ્રિક આઈટમ ગણાય છે.                    |
| તેણી ઓકસફર્ડમાં ગ્રેજ્યુએટ થઈ હતી.                      |
| અંબાએ કમ્પ્યુટર એન્જિનિયર કોર્સ ઈંગ્લેન્ડમાં કર્યો હતો. |
| ચંદનનો ફોટોગ્રાફ્સ ઝેરોક્ષ પ્રિન્ટરમાં સરસ નીકળે છે.    |

|  |
|--|
| મ્યુનિસિપાલિટી ફેબ્રુઆરીમાં ટેક્ષ વધારે છે.        |
| ડ્રાયવર બનવા લાઇસન્સ જરૂરી છે.                     |
| હેલિકોપ્ટર વડે ઝડપથી પહોંચી શકાય છે.               |
| ટેલિફોન ટ્રેડ સેન્ટરમાં સસ્તો મળે છે.              |
| ઇલેક્ટ્રિક સ્કૂટર સપ્ટેમ્બરમાં સસ્તા મળશે.         |
| એલ્યુમિનિયમ ચાંદી જેવી ચમકતી ધાતુ છે.              |
| સ્ટેટ બેંક રિલીફ રોડ પર આવેલી છે.                  |
| સ્કેટિંગથી પડી જવાની બીક રહે છે.                   |
| આલ્બર્ટ ડ્રોઈંગરૂમમાંથી હાઇકોર્ટના ન્યૂઝ સાંભળે છે |
| મ્યુઝિયમમાં યુનિફોર્મમાં સોલ્જર્સ જોવા મળ્યા.      |
| તેણે મેટ્રિકની પરીક્ષા સરળતાથી પાસ કરી છે          |

## ફેમ ૧૯

(અહીં ધોરણ ૨ થી ૫ ને ઉપયોગી થઈ શકે તેવા વાંચન અને લેખનમાટેના ફકરા આપેલ છે. તમે તે સ્તરના અન્ય ફકરા પણ પસંદ કરી શકશો.)

એક બગલો હતો. તેને ભૂખ લાગી હતી. તે ખાવાનું ખાવા ગયો. ખેતરમાં તેને એક કાકડી મળી. કાકડી લઈને તે ખાવા લાગ્યો. ત્યારે જ તેને તળાવ દેખાયું. તળાવમાં માછલીઓ હતી. તેણે વિચાર્યું. “કાકડી અને માછલી સાથે ખાઉં તો મજા પડી જાય.” તે માછલી પકડવા ગયો. તળાવમાં મગર હતો. મગર તેની પાછળ દોડ્યો. બગલો તો કાકડી લઈને ભાગ્યો. બગલાને એક માટલું દેખાયું. તેણે કાકડી માટલામાં નાખી અને ભાગી ગયો. માટલામાં ઘણા ઉંદર હતા. ઉંદરો કાકડી ખાઈ ગયા. બગલો પાછો આવ્યો અને જોયું તો, માટલું તો ખાલી હતું.

આજે ૧૫મી ઑગસ્ટ હતી. દાદાજીએ પૌત્રીઓને રાષ્ટ્રધ્વજ વિશે સમજ આપી. તેમણે કહ્યું કે, આપણા રાષ્ટ્રધ્વજને તિરંગો કહેવામાં આવે છે. તેમાં ત્રણ રંગ છે : કેસરી, સફેદ અને લીલો. કેસરી રંગ વીરતા, સફેદ રંગ શાંતિ અને ભાઈચારો તથા લીલો રંગ હરિયાળી અને સમૃદ્ધિનાં પ્રતીક છે. સફેદ રંગમાં અશોકચક્ર આપણને સતત ગતિ અને વિકાસનો સંદેશો આપે છે. આપણા રાષ્ટ્રીય તહેવારોના દિવસે શાળામાં રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવવામાં આવે છે. આપણને આપણા રાષ્ટ્રધ્વજ પ્રત્યે ગૌરવ હોવું જોઈએ.

એક કીડી ફરીને આવી રહી હતી. રસ્તામાં તેને એક લાડવો મળ્યો. લાડવો ખૂબ મોટો હતો. લાડવો જોઈ કીડી ખુશ થઈ ગઈ. તે જ સમયે એક વાંદરો આવ્યો. કીડીઓને લાગ્યું હવે વાંદરો લાડવો લઈ લેશે. બધી કીડીઓ લાડવા પર ચઢી ગઈ. લાડવો ઢંકાઈ ગયો અને વાંદરાને તે ન દેખાયો. તેના ગયા પછી કીડીઓ લાડવાને ગબડાવી ઘરે લઈ ગઈ. તે ઘણા દિવસો સુધી ખાતી રહી.

એક તોફાની હાથી હતો. તેની સાથે તેના જેવા જ બીજા ચાર-પાંચ મિત્રો હતા. તેઓ જંગલમાં આમતેમ ફરતાં રહે અને કોઈપણ વૃક્ષની ડાળીઓ તોડતાં રહે. પરિણામે વૃક્ષ પરનાં પંખીઓના માળા નીચે પડે અને તેનાં ઈંડાં તૂટી જાય. આથી બધાં પંખીઓ ભેગાં થયાં. એક સંપ કરી હાથીને ચાંચ મારવા લાગ્યાં. આટલાં બધાં પંખીઓનો એકસાથે થયેલો હુમલો જોઈ હાથી તો ગભરાઈને જંગલમાં ભાગી ગયો. બધાં પક્ષીઓ આનંદમાં આવી ગયાં.

આજ હવે વેણુની પીઠ ઉપર મોટી મોટી મશક ભરીને જુમો સવારના પાંચ વાગ્યામાં નીકળતો. વેણુની ઘંટડી ધીમે વાગતી હોય ને જુમો એકાદ ગઝલ કે ગીત લલકારતો ચાલ્યો જતો હોય. બારણે બારણે પાણી ભરી દીધા પછી શેઠ ને નોકર બંને પાછા વળતા. જુમાએ એક પૈસાને બે ગાજર કે બહુ તો ટામેટાં કે ભાજી પોતાના શાક માટે અને બથ ભરીને ગદબ જેને વેણુ પાછળથી ખાતો આવતો હોય પાડા માટે લીધાં હોય.

આજ હવે વેણુની પીઠ ઉપર મોટી મોટી મશક ભરીને હું સવારના પાંચ વાગ્યામાં નીકળતો.

વિદ્યાર્થીઓ આવી પ્રવૃત્તિ તમે કરેલી હશે. જેમાં ચિત્ર જોઈને એ ચિત્ર વિશે બીજા કોઈને કહેવું. ચિત્ર વિશે કહેવા માટે આપણે એ ચિત્રને ધ્યાનથી જોવું પડે. તેમાં કઈ-કઈ ચીજવસ્તુઓ છે તેની યાદી પણ કરવી પડે અને પછી તમામ શબ્દનો ઉપયોગ કરીને આપણે આખા ચિત્ર વિશે બીજાને સરળતાથી કહી અથવા લખી પણ શકીએ છીએ. બીજાને ચિત્ર વિશે કહેવું કે ચિત્રનું લેખિતમાં વર્ણન કરવું એટલે જ ચિત્રવર્ણન. ચાલો, આપણે એક ચિત્ર જોઈએ. તેનું વર્ણન કઈ રીતે કરી શકાય તે શીખીએ.

## ફ્રેમ ૨૦

(અહીં ધોરણ ૨ થી ૮ ને ઉપયોગી થઈ શકે તેવા વાંચન અને લેખનમાટેના ફકરા આપેલ છે. તમે તે સ્તરના અન્ય ફકરા પણ પસંદ કરી શકશો.)

રાજપૂતકાળ દરમિયાન ધાર્મિક તેમજ અન્ય પ્રકારનું સાહિત્ય મોટા પ્રમાણમાં લખાયું. આ યુગમાં રાજાઓ તરફથી વિદ્વાનો અને વિદ્યાને ઘણું ઉત્તેજન મળતું. આ સમયમાં સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, તમિલ, કન્નડ, તેલુગુ વગેરે ભાષાઓમાં ઘણું સાહિત્ય લખાયું. સંસ્કૃત ભાષાના મહાન કવિ માધે 'શિશુપાલવધ' નામે મહાકાવ્ય રચ્યું હતું. તેમાં શ્રીકૃષ્ણે શિશુપાલનો વધ કેવી રીતે કર્યો તેનું વર્ણન કર્યું છે. આવા જ બીજા એક કવિ શ્રીહર્ષે નળ અને દમયંતીની કથા 'નૈષધચરિત' નામના મહાકાવ્યમાં કરી છે.

નવા વર્ષના સંકલ્પો એટલે વહેલી પરોઢનું ઝાકળ : બે ઘડી સંતોષ આપી પાછું ઊડી જવાનું વૈશાખની બપોરે જેમ વંટોળિયા જાગીજાગીને પાછા સૂઈ જાય છે અથવા શિયાળાની સવારે જગતના કો' અગમ્ય ખૂણેથી એકાદ શરદીનું મોજું આવી આપણો કબજો લઈ લે અને દિવસભર રડાવી-રડાવીને અંતે આવ્યું હતું, એમ અનંતમાં ચાલ્યું જાય છે, કે પછી ઉસ્તાદના જલસામાં કોઈ સંગીત બરાબર જામ્યું હોય ત્યારે ઊંઘનું એકાદ ઝોકું આપણને પાવન કરીને, તબલાની પાછી એક જબરદસ્ત થાપે આપણને ચમકાવીને ભાગી જાય છે, એમ આત્મસુધારણાના ઉત્સાહનું મોજું પણ 'દર બેસતા વર્ષે આવે છે અને આવીને પાછું ઊડી જાય છે. વર્ષને આરંભે હોય છે એટલા ગીતાભક્તો બીજા અગિયારે મહિનામાં નથી હોતા, બેસતા વર્ષને બીજે અઠવાડિયે હોય છે, એટલાં સંયમીજનો બાકીના વર્ષભરમાં ક્યારેય જણાતાં નથી, તે આ કારણે જ.

સ્વીટુને અવનવી વસ્તુઓ બનાવવી ખૂબ ગમે. ક્યારેક તે રસોડામાંથી ચખ્ખુ અને પપ્પાની કાતર લઈને બેસે. તેને તપાસવું હોય કે બેમાંથી વધારે અણીદાર શું ? પપ્પા દોડીને આવે અને સ્વીટુને સમજાવે. “વાગી જાય.” ક્યારેક વળી તે ઘરના ઝાંપા પર હીચકો ખાય તો ક્યારેક હીચકાના સળિયા પર ચઢી જાય. કોઈ હાંક્ણાં-હાંક્ણાં થઈ આવે અને ઉતારીને પૂછે, “શું કરે છે?” સ્વીટુ સામો પ્રશ્ન પૂછે, “બેમાંથી શું ઊંચું ?”



## પ્રતિશાપત્ર

ભારત મારો દેશ છે.

બધાં ભારતીયો મારાં ભાઈ-બહેન છે.

હું મારા દેશને ચાહું છું અને તેના સમૃદ્ધ અને વૈવિધ્યપૂર્ણ વારસાનો મને ગર્વ છે.

હું સદાય તેને લાયક બનવા પ્રયત્ન કરીશ.

હું મારાં માતાપિતા, શિક્ષકો અને વડીલો પ્રત્યે આદર રાખીશ અને દરેક જણ સાથે સભ્યતાથી વર્તીશ.

હું મારા દેશ અને દેશબાંધવોને મારી નિષ્ઠા અર્પું છું. તેમનાં કલ્યાણ અને સમૃદ્ધિમાં જ મારું સુખ રહ્યું છે.

વાંચન અર્થગ્રહણ માટે નીચે ઉદાહરણમાં આપેલ છે તેવો ફકરો (હાલમાં ગુજરાતી સ્વઅધ્યયન પોથીમાં આપેલ છે.) વિદ્યાર્થીઓને વાંચન કે લેખન માટે આપી તેને આધારે તેને પ્રશ્નો પૂછો. જેને આધારે તેનું વાંચન અર્થગ્રહણ યોગ્ય રીતે થયું છે કે નહીં તે ચકાસી શકાશે.

### નીચે આપેલા ફકરાને આધારે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

જગમોહન એટલા શ્રીમંત હતા કે એમના વર્તુળમાં તે 'રાજા' નામથી જ સંબોધાતા. લક્ષ્મીદેવીએ બેય હાથે તેમની આરતી ઉતારી હશે. સાઠ લાખ રૂપિયાને ખર્ચે દરિયાકિનારે બંધાવેલો એમનો આસમાની 'આનંદ મહેલ'. રાત્રે દીવાના ઝળહળાટથી અલકાપુરીની યાદ આપી જતો. તેમને ઘરે છ મોટરગાડીઓ હતી અને નોકરચાકરનો તો પાર નહીં. જગમોહનના કુટુંબમાં આઠ સભ્યો. તેમનાં પત્ની પાર્વતીબહેન, વૃદ્ધ પિતા દયાળજીભાઈ, છઠ્ઠીસ વર્ષનો પુત્ર સુમોહન, પુત્રવધૂ ઉત્પલા, તેમના બે બાળકો મૃણાલ અને મિલન. સોળ વર્ષની પુત્રી પ્રીતિ અને જગમોહન પોતે.

પ્રશ્નો :

1. પાર્વતીબહેનને કોણ સાસુ કહેતું હશે?  
\_\_\_\_\_
2. 'આસમાની આનંદ મહેલ' આમાં આસમાની એટલે?  
\_\_\_\_\_
3. લક્ષ્મીદેવીએ બેય હાથે તેમની આરતી ઉતારી હશે એવું શાથી લાગ્યું?  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

## મગર

નદીકિનારે એક ઝાડ હતું. તેના પર એક ચકલી રહેતી હતી. નજીકમાં એક છોકરો રહેતો હતો. બંને દોસ્ત હતાં. બંને સાથે રમતાં હતાં.

નદીમાં એક મગર રહેતો હતો. મગરે કહ્યું, “હું તમારી સાથે રમું ?” બંનેએ ના પાડી દીધી. મગર નારાજ થઈ ગયો. એક દિવસ મગરે છોકરાનો પગ પકડી લીધો. ચકલી બોલી, “એને છોડી દો” મગર બોલ્યો, “મારી સાથે દોસ્તી કરશો ?” બંનેએ મગરની વાત માની લીધી પણ ત્રણેય દોસ્ત બની ગયાં.

(૧) આ વાર્તામાં કોની-કોની વાત છે ?

---

(૨) મગર નદીમાં કેમ રહેતો હતો ?

---

(૩) મગરે ‘હું તમારી સાથે રમું ?’ એવું કોને પૂછ્યું ?

---

(૪) મગરે છોકરાનો પગ શા માટે પકડી લીધો ?

---

(૫) ચકલી અને છોકરો દોસ્ત કેવી રીતે બન્યાં હશે ?

---

(૬) પાણીમાં અને જમીન પર રહી શકે તેવાં પ્રાણીઓનાં નામ લખો.

---



પાંડવો પાંચ ભાઈઓ હતા. એમની માતાનું નામ કુંતી. એમના પિતા પાંડુરાજા. પાંડવો બહુ સંપીલા હતા. ભીમની પાસે ગદા હતી. અર્જુન પાસે ધનુષ હતું.

(૧) પાંડવો કેટલા ભાઈઓ હતા ?

---

(૨) પાંડવોની માતાનું નામ શું હતું ?

---

(૩) પાંડવોના પિતાનું નામ શું હતું?

---

(૪) ભીમ પાસે શું હતું ?

---

(૫) કોની પાસે ધનુષ હતું ?

---

(૬) પાંચેય ભાઈઓ 'પાંડવો' કેમ કહેવાય છે ?

---

(૭) અર્જુન કઈ વિદ્યામાં હોશિયાર હતો ?

---

(૮) ભીમ સિવાય બીજા કોની પાસે ગદા હોય છે ?

## વાંચન ઝડપ વધારવા માટેનું માર્ગદર્શન

- જે વિદ્યાર્થીઓ ઉપરોક્ત ફેમના તમામ અધ્યયન બિંદુઓ સારી રીતે સિદ્ધ કરી ચૂક્યા છે તેમની વાંચન ઝડપ વધારવા માટે વર્ગના તમામ તે વિદ્યાર્થીઓ માટે એક સમાન ફકરો પસંદ કરો.
- આ ફકરાની દરેક લીટીમાંના શબ્દો તમે પહેલેથી ગણીને નોધી રાખો.
- જ્યારે વિદ્યાર્થીને ફકરાનું વાંચન કરવા કહો તે જ વખતે મોબાઇલ ફોનમાંથી સ્ટોપ વોચ એક મિનિટ માટે ચાલુ કરો.
- એક મિનિટ પૂર્ણ થતાં તે વિદ્યાર્થીએ તે ફકરામાંથી કેટલાં શબ્દોનું વાંચન કર્યું તે ગણતરી કરી નોધો.
- તે વિદ્યાર્થીને તે ફકરો ત્યારબાદ ત્રણ ચાર વખત સ્વપ્રયત્ને વાંચન કરવા કહો. તેને પોતાની જાતે એક મિનિટમાં તે જ ફકરો ફરી વાંચવા સૂચવો.
- તેની વાંચન ઝડપ પરત્વે તેનું ધ્યાન દોરો.

દા.ત. નીચેના ફકરા જુઓ...

- ૧૪ → મહારાજ અને વળી સેવક ? મહારાજ એટલે તો મોટો રાજા. મોટો રાજા તો સેવા કરાવે
- ૧૭ → કે સેવા કરે ? હા, પણ આ મહારાજ તો રાજા વિનાના મહારાજ, નવાઈ લાગે છે ને કે રાજ
- ૧૬ → વિનાના તે વળી મહારાજ હોય ? હા, આ નવાઈ પમાડે તેવી, પણ ખરી વાત છે. લોકોના હૃદય
- ૦૮ → પર જેમની સત્તા ચાલે એવા છે આ મહારાજ.
- ૧૪ → આ મહારાજને તમે નથી ઓળખતા ? લો, તો હું એમનું નામ કહું. એમનું નામ રવિશંકર
- ૧૫ → વ્યાસ. હજીયે ઓળખાણ ના પડી ? રવિશંકર વ્યાસ નામ અજાણ્યું લાગે છે ? અરે, એ જ એમનું
- ૧૭ → ખરું નામ છે અને વ્યાસ એ જ એમની સાચી અટક છે. આ તો એમનાં લોકહિતનાં કાર્યોથી, એમની
- ૧૩ → નિઃસ્વાર્થ પ્રવૃત્તિઓથી લોકોએ જ એમને 'મહારાજ'નું બિરુદ આપ્યું છે. આમ, એ 'મહારાજ' તરીકે
- ૧૨ → પ્રસિદ્ધ થયા. આ 'મહારાજ' એટલે જ ગુજરાતના મૂકસેવક રવિશંકર મહારાજ. લોકો એમને
- ૦૪ → 'રવિશંકર દાદા' પણ કહેતા.
- ૧૨ → રવિશંકર મહારાજનો જન્મ સંવત ૧૯૪૦ના મહા મહિનાની વદ ચૌદશના દિવસે એટલે કે
- ૧૧ → મહાશિવરાત્રીના રોજ થયો હતો. ઈ. સ. ૧૮૮૪ના ફેબ્રુઆરી મહિનાની પચીસમી તારીખે ખેડા
- ૧૨ → જિલ્લાના રઢુ ગામે જન્મેલા રવિશંકરના પિતાશ્રીનું નામ શિવરામભાઈ અને માતૃશ્રીનું નામ નાથીબા
- ૧૩ → હતું. પિતાજી પાસેથી જીવનમાં સારી ટેવો કેળવવાનું અને માતા પાસેથી ખૂબ ચાવીચાવીને ખાવાની
- ૧૨ → આરોચની ચાવીનું શિક્ષણ એ બાળપણમાંથી જ પામ્યા હતા. બાળપણથી જ એમનો સ્વભાવ
- ૦૪ → સાહસિક અને નીડર હતો.

વિઢાર્થીએ એક મિનિટમાં આ ફકરો નવમી લીટીના બીજા શબ્દ સુધી વાંચ્યો હોય તો તેની તે વખતની વાંચન ઝડપ એક મિનિટમાં (૧૪+૧૭+૧૬+૦૮+૧૪+૧૫+૧૭+૧૩+૧૨+૦૨=) ૧૨૮ શબ્દોની ગણાય.

## ડેટા પત્રકને આધારે ટકા અને સરાસરી કેવી રીતે કાઢશો ?

ગુજરાતી વિષય માટે.....

- ગુજરાતીમાં દરેક ફેમના ગુણ મૂકવા માટે એક ખાનું આપેલ છે.દરેક ખાનામાં મહત્તમ 5 ગુણ મૂકવાના રહેશે.
- તેથી કુલ 20 ફેમના 5 ગુણ લેખે 100 ગુણ (100%) થશે.
- આમ, દરેક વિદ્યાર્થીએ 100 માંથી મેળવેલ ગુણ મૂકવા.
- જેથી દરેક વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ ગુણને તે વર્ગની કુલ સંખ્યાએ ભાગતાં ટકાની સરાસરી મળશે.

ગણિત વિષય માટે.....

- ગણિતમાં સંખ્યાજ્ઞાન,સરવાળા, બાદબાકી,ગુણાકાર અને ભાગાકાર એમ પાંચ અધ્યયન ક્ષેત્રો પસંદ કરેલ છે.
- દરેક અધ્યયન ક્ષેત્રના 20 ગુણ (5 ઉદાહરણ ×4 સ્તર= 20 ગુણ) છે.
- ગણિત FLNમાં કુલ 100 ગુણ (5 ઉદાહરણ ×4 સ્તર= 20 ગુણ × સંખ્યાજ્ઞાન, સરવાળો, બાદબાકી, ગુણાકાર, ભાગાકાર જેવા 5 અધ્યયન ક્ષેત્ર = 100 ગુણ ) થશે.
- દરેક અધ્યયન ક્ષેત્રમાં ચાર સ્તર આપેલ છે. જેમાં તમે વિદ્યાર્થીને કુલ પાંચ ઉદાહરણ પૂછવાના થાય છે.
- વિદ્યાર્થીએ દરેક અધ્યયન ક્ષેત્રમાં મેળવેલ ગુણના સરવાળાને કુલ ગુણના સરવાળામાં લો.
- આમ, દરેક વિદ્યાર્થીએ 100 માંથી મેળવેલ ગુણ મૂકવા.
- જેથી દરેક વિદ્યાર્થીઓએ મેળવેલ ગુણને તે વર્ગની કુલ સંખ્યાએ ભાગતાં ટકાની સરાસરી મળશે.

## FLN ગણિત ટુલ

## ધોરણ ૨ માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફ્રેમ

| સ્તર                 | 1  | 2  | 3  | 4   | કુલ ગુણ      |
|----------------------|--|--|--|---|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  | 5 ગુણ   |              |
| સંખ્યા જ્ઞાન         | 1 થી 20  | 1 થી 50  | 1 થી 50 સુધીની સ્થાન કિંમત   | 1 થી 50 સુધીની સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.                       | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત 5, 9, 13, 17, 19 | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત 15, 29, 33, 37, 49 | હું કહું તે સંખ્યાની સ્થાન કિંમત લખો.દા.ત<br>15 માં 5 ની સ્થાન કિંમત<br>29 માં 9 ની સ્થાન કિંમત<br>39 માં 3 ની સ્થાન કિંમત<br>13 માં 3 ની સ્થાન કિંમત<br>17 માં 1 ની સ્થાન કિંમત | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>5<br>9<br>13<br>17<br>19 |              |
| સરવાળા               | એક અંકના એક રકમ સાથેના                           | બે અંકના એક રકમ સાથેના                             | બે અંકના બે રકમ સાથેના વધી વગરના   | બે અંકના બે રકમ સાથેના વધી વાળા                             | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 8+7<br>5+5<br>4+3<br>7+2<br>6+3                  | 12+7<br>10+6<br>15+3<br>18+1<br>14+5               | 28+21<br>31+23<br>37+12<br>25+24<br>33+12  | 26+19<br>31+19<br>26+16<br>28+18<br>23+17                   |              |

## FLN ગણિત ટુલ

## ઘોરણ ૨ માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફ્રેમ

| સ્તર                 | 1  | 2                                    | 3   | 4   | કુલ ગુણ      |
|----------------------|--|--------------------------------------|---|---|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ  | 5 ગુણ                                | 5 ગુણ   | 5 ગુણ   |              |
| બાદબાકી              | એક અંકની એક સંખ્યામાંથી એક અંકની એક સંખ્યા   | બે અંકની સંખ્યામાંથી એક અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો ન પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો ન પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 5-4<br>8-4<br>7-5<br>9-4<br>8-0  | 15-5<br>18-6<br>19-8<br>12-2<br>17-7 | 15-13<br>17-12<br>16-14<br>19-14<br>20-10                 | 45-24<br>37-26<br>36-13<br>29-17<br>40-20                 |              |
| ગુણાકાર              | મૌખિક ગુણાકાર  | એક રકમના એક રકમ સાથેના               | ઘડીયો બોલે  | ઘડીયો લખે   | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | - બે માણસના હાથ કેટલાં ?<br>- ચાર બિલાડીની પૂંછડી કેટલી ?<br>- બે ટેબલના પાયા કેટલાં ?<br>- ત્રણ હાથીની સૂંઢ કેટલી ?<br>- બે પંખાના પાંખિયા કેટલાં ? | 2×4<br>5×2<br>5×3<br>1×2<br>4×3      | તમે 1, 2, 5 પૈકી કોઈ એક ઘડિયો બોલવા કહો.                  | તમે 1, 2, 5 પૈકી કોઈ એક ઘડિયો લખવા કહો.                   |              |

## FLN ગણિત ટુલ

## ઘોરણ ૨ માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફેમ

| સ્તર                    | 1  | 2   | 3 | 4 | કુલ ગુણ         |
|-------------------------|--|---|---|---|-----------------|
| ગુણ→                    | 10 ગુણ   | 10 ગુણ  |   |   |                 |
| ભાગાકાર                 | વસ્તુઓના ભાગ   | મૌખિક ભાગ પાડે  |   |   | 20 ગુણ<br>માંથી |
| બેઝલાઈન માટે<br>ઉદાહરણ→ | -ચાર ચોકલેટ બે વચ્ચે વહેંચતા ?<br>-દસ લખોટી બે જણને આપવી હોય તો ?<br>-આઠ બિસ્કીટ ચાર જણને આપતાં ?<br>-છ દડા ત્રણ જણને આપતા ?<br>-દસ પતંગ બે જણને આપતાં ? | -દસના બે ભાગ કેટલાં ?<br>-આઠના ચાર ભાગ કેટલાં?<br>-છ ના ત્રણ ભાગ કેટલાં ?<br>-ચારના ચાર ભાગ કેટલાં ?<br>-આઠના બે ભાગ કેટલાં ? |   |   |                 |

## FLN ગણિત દુલ

## ઘોરણ ૩ થી ૫ માટે ઉપયોગમાં લેવાની ક્રેમ

| સ્તર                 | 1  | 2  | 3  | 4  | કુલ ગુણ      |
|----------------------|--|--|--|--|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  |              |
| સંખ્યા જ્ઞાન         | 1 થી 100   | 1 થી 1000  | 900 સુધીની સ્થાન કિંમત   | 1 થી 1000 સુધીની સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.                          | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>5<br>29<br>73<br>87<br>99 | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>215<br>429<br>303<br>837<br>949 | હું કહું તે સંખ્યાની સ્થાન કિંમત લખો.દા.ત<br>615 માં 5 ની સ્થાન કિંમત<br>298 માં નવની સ્થાન કિંમત<br>390 માં 3 ની સ્થાન કિંમત<br>136 માં 3ની સ્થાન કિંમત<br>179 માં 1 ની સ્થાન કિંમત | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>5<br>369<br>813<br>517<br>109 |              |
| સરવાળા               | બે અંકના એક રકમ સાથેના                                       | બે અંકના બે રકમ સાથેના વધી વગરના                                   | બે અંકના બે રકમ સાથેના વધી વાળા  | ત્રણ અંકના બે રકમ સાથેના વધી વાળા                                | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 12+7<br>10+6<br>15+3<br>18+1<br>14+5                         | 28+21<br>31+23<br>37+12<br>25+24<br>33+12                          | 26+19<br>31+19<br>26+16<br>28+18<br>23+17  | 526+319<br>301+319<br>426+106<br>208+418<br>623+217              |              |



## FLN ગણિત દુલ

## ઘોરણ 3 થી 5 માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફેમ

| સ્તર                 | 1                                    | 2   | 3   | 4  | કુલ ગુણ      |
|----------------------|--------------------------------------|---|---|--|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ                                | 5 ગુણ   | 5 ગુણ   | 5 ગુણ  |              |
| બાદબાકી              | બે અંકની સંખ્યામાંથી એક અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો ન પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા                   | દસકો લેવો પડે તેવી ત્રણ અંકની સંખ્યામાંથી ત્રણ અંકની સંખ્યા  | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 15-5<br>18-6<br>19-8<br>12-2<br>17-7 | 15-13<br>17-12<br>16-14<br>19-14<br>20-10                 | 75-26<br>87-29<br>76-19<br>50-17<br>90-19                                 | 775-286<br>987-209<br>706-109<br>450-317<br>890-419  |              |
| ગુણાકાર              | બે અંકના એક રકમ સાથેના               | ત્રણ અંકના એક અંક સાથે                                    | 20 સુધીના ઘડિયાના પલાખા   | મૌખિક ગુણાકાર  | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 12×4<br>35×2<br>45×3<br>71×2<br>84×3 | 125×6<br>211×3<br>409×2<br>315×3<br>205×4                 | - આઠ પંચા ?<br>- નવ આઠ ?<br>- ઓગણીસ સત્તા ?<br>- સોળ છક ?<br>- બાર પંચા ? | - વીસ વીસ પતંગ છ જણને આપતાં ?<br>- પંદર જણને પાંચ બિસ્કીટ આપતાં ?<br>- દસ વ્યક્તિને દસ દસ પેન્સિલ આપતાં ?<br>- અઢાર સાયકલને કેટલાં પૈડા થાય ?<br>- બાર ગાયને કેટલાં શીંગડા થાય ? |              |

## FLN ગણિત ટુલ

ઘોરણ 3 થી 5 માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફેમ

| સ્તર                    | 1   | 2  | 3  | 4   | કુલ ગુણ         |
|-------------------------|---|--|--|---|-----------------|
| ગુણ→                    | 10 ગુણ  | 10 ગુણ   |  |   |                 |
| ભાગાકાર                 | મૌખિક ભાગાકાર   | બે અંકનો એક અંકવાળો<br>દસકો ન લેવો પડે તેવો<br>ભાગાકાર | બે અંકનો એક અંકવાળો<br>દસકો લેવો પડે તેવો<br>ભાગાકાર | ત્રણ અંકનો એક<br>અંકવાળો સાથે ભાગાકાર     | 20 ગુણ<br>માંથી |
| બેઝલાઈન માટે<br>ઉદાહરણ→ | -દસના બે ભાગ કેટલાં ?<br>-આઠના ચાર ભાગ કેટલાં?<br>-છ ના ત્રણ ભાગ કેટલાં ?<br>-ચારના ચાર ભાગ કેટલાં ?<br>-આઠના બે ભાગ કેટલાં ? | 28÷2<br>36÷3<br>44÷2<br>88÷4<br>95÷5                   | 45÷6<br>71÷8<br>52÷9<br>60÷8<br>81÷7                 | 654÷8<br>905÷2<br>745÷8<br>245÷6<br>704÷6 |                 |

## FLN ગણિત ટુલ

## ધોરણ 6 થી 8 માટે ઉપયોગમાં લેવાની કેમ

| સ્તર                 | 1  | 2  | 3   | 4  | કુલ ગુણ      |
|----------------------|--|--|---|--|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ  | 5 ગુણ  | 5 ગુણ   | 5 ગુણ  |              |
| સંખ્યા જ્ઞાન         | 1 થી 1000  | 1000 થી 100000   | 99999 સુધીની સ્થાન કિંમત  | 1 થી 100000 સુધીની સંખ્યાને શબ્દોમાં લખો.  | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>567<br>929<br>703<br>879<br>499 | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>2125<br>42 79<br>3093<br>9837<br>5949 | હું કહું તે સંખ્યાની સ્થાન કિંમત લખો.દા.ત<br>9615 માં 5 ની સ્થાન કિંમત<br>29280 માં નવની સ્થાન કિંમત<br>39780 માં 3 ની સ્થાન કિંમત<br>305006 માં 3ની સ્થાન કિંમત<br>345179 માં 1 ની સ્થાન કિંમત | હું કહું તે સંખ્યા લખો.<br>દા.ત<br>5736<br>300269<br>87513<br>52167<br>100769          |              |
| સરવાળા               | બે અંકના બે રકમ સાથેના વધી વાળા                                    | બે અંકના ત્રણ રકમ સાથેના વધી વાળા  | ત્રણ અંકના બે રકમ સાથેના વધી વાળા   | ચાર અંકના ત્રણ રકમ સાથેના વધી વાળા   | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 26+19<br>31+19<br>26+16<br>28+18<br>23+17                          | 26+19+37<br>48+31+19<br>80+26+16<br>56+28+18<br>78+23+17                 | 526+319<br>301+319<br>426+106<br>208+418<br>623+217   | 5634+3790+1234<br>6754+2004+5479<br>6756+5900+2313<br>5783+3267+6790<br>2600+5000+1703 |              |

## FLN ગણિત ટુલ

## ધોરણ 6 થી 8 માટે ઉપયોગમાં લેવાની ફ્રેમ

| સ્તર                 | 1   | 2   | 3   | 4   | કુલ ગુણ      |
|----------------------|---|---|---|---|--------------|
| ગુણ→                 | 5 ગુણ   | 5 ગુણ   | 5 ગુણ   | 5 ગુણ   |              |
| બાદબાકી              | દસકો લેવો ન પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો પડે તેવી બે અંકની સંખ્યામાંથી બે અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો પડે તેવી ત્રણ અંકની સંખ્યામાંથી ત્રણ અંકની સંખ્યા | દસકો લેવો પડે તેવી ચાર અંકની સંખ્યામાંથી ત્રણ અંકની સંખ્યા              | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 15-13<br>17-12<br>16-14<br>19-14<br>20-10                 | 75-26<br>87-29<br>76-19<br>50-17<br>90-19               | 775-286<br>987-209<br>706-109<br>450-317<br>890-419         | 8775-6286<br>5987-3209<br>7706-2109<br>9450-7317<br>5890-8419           |              |
| ગુણાકાર              | બે અંકના એક રકમ સાથેના                                    | ત્રણ અંકના એક અંક સાથે                                  | ત્રણ અંકના બે અંક સાથે                                      | 20 સુધીના ઘડિયાના પલાખા   | 20 ગુણ માંથી |
| બેઝલાઈન માટે ઉદાહરણ→ | 12×4<br>35×2<br>45×3<br>71×2<br>84×3                      | 125×6<br>211×3<br>409×2<br>315×3<br>205×4               | 546×12<br>709×18<br>566×15<br>700×14<br>678×10              | - આઠ પંચા ?<br>-નવ આઠ ?<br>-ઓગણીસ સત્તા ?<br>- સોળ છક ?<br>- બાર પંચા ? |              |

## FLN ગણિત ટુલ

## ઘોરણ 6 થી 8 માટે ઉપયોગમાં લેવાની ક્રેમ

| સ્તર                    | 1   | 2  | 3   | 4  | કુલ ગુણ         |
|-------------------------|---|--|---|--|-----------------|
| ગુણ→                    | 10 ગુણ  | 10 ગુણ   |   |  |                 |
| ભાગાકાર                 | બે અંકનો એક અંકવાળો દસકો ન લેવો<br>પડે તેવો ભાગાકાર | બે અંકનો એક અંકવાળો<br>દસકો લેવો પડે તેવો<br>ભાગાકાર | ત્રણ અંકનો એક<br>અંકવાળો સાથે ભાગાકાર     | ત્રણ અંકનો બે અંકવાળો<br>સાથે ભાગાકાર          | 20 ગુણ<br>માંથી |
| બેઝલાઈન માટે<br>ઉદાહરણ→ | 28÷2<br>36÷3<br>44÷2<br>88÷4<br>95÷5                | 45÷6<br>71÷8<br>52÷9<br>60÷8<br>81÷7                 | 654÷8<br>905÷2<br>745÷8<br>245÷6<br>704÷6 | 654÷18<br>905÷12<br>745÷13<br>245÷16<br>704÷15 |                 |





